

BIOGRAM: PROFESOR STANISŁAW DZIADEK

Biogram: Professor Stanisław Dziadek

Renata Ćmiel (1), Maria Tkocz (2)

(1) Biblioteka Nauk o Ziemi, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Będzińska 60, 41-200 Sosnowiec

e-mail: renata.cmiel@us.edu.pl

(2) Wydział Nauk o Ziemi, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Będzińska 60, 41-200 Sosnowiec

e-mail:

Cytacja:

Ćmiel R., Tkocz M., 2019, Biogram: Profesor Stanisław Dziadek, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, 22(2), 84-85.

Geograf transportu (układy komunikacyjne na obszarach zurbanizowanych), geograf ekonomiczny (planowanie i ekonomika regionu, ekonomika transportu lądowego). Urodził się 9 IX 1935 r. w miejscowości Zamarski na Śląsku Cieszyńskim, syn Jana i Zuzanny. Jego życie i droga zawodowa związane były z województwem śląskim (katowickim). Do 1953 r. mieszkał w miejscu urodzenia, w latach 1953-1980 w Rybniku-Chwałowicach, a od 1980 r. w Sosnowcu, z którym był związany przez ostatnich 20 lat swojego życia. W rodzinnej miejscowości w 1948 r. ukończył szkołę podstawową. Naukę kontynuował w Liceum Pedagogicznym w Cieszynie, gdzie w 1953 r. złożył egzamin dojrzałości.

Pracę zawodową rozpoczął bezpośrednio po zdobyciu matury jako nauczyciel w Szkole Podstawowej w Rybniku-Chwałowicach, związawszy się na 23 lata (do 1976) ze szkolnictwem podstawowym. W tym czasie pełnił również różne funkcje w administracji oświatowej: był kierownikiem Szkoły Podstawowej dla pracujących w Rybniku (1968-1972), pracował jako wizytator-metodyk ds. turystyki i krajoznawstwa przy

Wydziale Oświaty w Rybniku (1972-1974), a następnie w Kuratorium Oświaty w Katowicach (1975-1976).

Równoległe z pracą zawodową studiował na Wydziale Geograficzno-Biologicznym w WSP w Krakowie. Studia te ukończył w 1963 r., uzyskując tytuł mgr. geografii na podstawie pracy magisterskiej pt. *Powiązania produkcyjno-przestrzenne KWK Chwałowice*, napisanej pod kierunkiem prof. Marii Dobrowolskiej. W 1969 r. uzyskał stopień dr. nauk przyrodniczych w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie na podstawie dysertacji pt. *Kształtowanie się więzi produkcyjno-przestrzennych Rybnickiego Okręgu Węglowego*, której promotorem była także prof. Maria Dobrowolska.

Od 1976 r. swą aktywność zawodową, dydaktyczną i organizacyjną związał ze szkolnictwem wyższym, podejmując pracę na stanowisku adiunkta (1976-1983) w Instytucie Ekonomiki Transportu Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego w Katowicach. Stopień dr. hab. nauk ekonomicznych uzyskał w Akademii Ekonomicznej w Krakowie w 1983 r. na podstawie rozprawy pt. *Struktura powiązań prze-*

strzennych województwa katowickiego jako pochodna międzywojewódzkich przewozów ładunków masowych. W 1984 r. został powołany na stanowisko docenta i objął funkcję kierownika Zakładu Ekonomiki Transportu w Instytucie Ekonomiki Transportu Akademii Ekonomicznej w Katowicach. W 1989 r. uzyskał tytuł prof. nauk ekonomicznych. Po uzyskaniu tego tytułu objął stanowisko prof. zw. w Akademii Ekonomicznej w Katowicach oraz kierownika Katedry Transportu tej uczelni (1992). Od 1991 r. był też prof. nadzw. w Katedrze Geografii Ekonomicznej Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu. Działalność zawodowa S. Dziadka w Akademii Ekonomicznej w Katowicach zaznaczyła się również w czasie pełnienia dwukrotnie funkcji prodziekana Wydziału Ekonomii: w latach 1984-1990 prodziekana ds. studiów dla pracujących, a w latach 1993-1996 prodziekana ds. nauki. Działalność ponadto w pracach Senatu oraz Komisjach Senackich katowickiej AE (Nauki, Wydawniczej i Dydaktycznej).

Należy podkreślić jego szeroką aktywność naukowo-dydaktyczną poza granicami kraju. Współpracował z Wydziałem Ekonomicznym Uniwersytetu Gospodarczego w Wiedniu (od 1985), Wyższą Szkołą Ekonomiczną w Bratysławie (od 1990), Wyższą Szkołą Transportu w Dreźnie oraz uczelniami ekonomicznymi w Pradze i Budapeszcie.

Bogaty dorobek naukowy S. Dziadka jest wynikiem jego badań w zakresie geografii ekonomicznej, szczególnie geografii transportu i przemysłu, a także ekonomiki transportu. W zakresie geografii transportu jego zainteresowania naukowe koncentrowały się wokół problematyki funkcjonowania transportu w ośrodkach zurbanizowanych, jak również relacji pomiędzy środowiskiem, zagospodarowaniem przestrzeni a transportem. Zajmował się również tematyką usług pocztowych oraz lokalizacją i kształtowaniem się centrów logistycznych w Polsce. Badania związane z geografiami przemysłu obejmowały trzy podstawowe kierunki:

(1) badania nad rozwojem górnictwa węgla kamiennego w układach regionalnych, ze szczególnym uwzględnieniem Rybnickiego Okręgu Węglowego;

(2) badania powiązań produkcyjno-przestrzennych ośrodków i okręgów przemysłowych województwa katowickiego z regionami ekonomicznymi Polski, a także związków logistycznych przedsiębiorstw przemysłowych w regionie;

(3) badania nad przemysłem, jego przemianami, procesami transformacji w ośrodkach przemysłowych województw katowickiego oraz śląskiego.

Wymienione wyżej kierunki prac badawczych znalazły swoje odzwierciedlenie w licznych publikacjach. Dorobek naukowy S. Dziadka obejmuje blisko 250 pozycji, w tym 41 pozycji zwartych.

Na szczególną uwagę zasługuje działalność związana z wykształceniem młodego pokolenia geografów i ekonomistów. Był promotorem 600 prac magisterskich i licencjackich oraz 11 prac doktorskich. Jako recenzent przygotował 32 opinie rozpraw doktorskich, opracował 17 ocen w przewodach habilitacyjnych, a także 14 opinii do wniosków o tytuł profesora. Był też recenzentem dwóch doktoratów *honoris causa*.

Był członkiem licznych organizacji i stowarzyszeń naukowych, m.in. Komisji Ochrony Środowiska i Komisji Transportu przy Oddziale PAN w Katowicach (od 1984, od 1989 jej przewodniczący), Komisji Geografii Przemysłu PTG (od 1991), Sekcji Organizacji i Zarządzania Komitetu Transportu PAN, Polskiego Towarzystwa Logistycznego oraz Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Angażował się także w działalność wydawniczą jako członek Komisji Wydawniczej „Zeszytów Naukowych AE w Katowicach” (od 1994) oraz członek Rady Wydawniczej Słownika ekonomicznego przedsiębiorcy, wyd. VI i VII.

Za pracę naukowo-dydaktyczną oraz organizacyjną był wielokrotnie wyróżniany i nagradzany. Został odznaczony Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Srebrną i Złotą Odznaką Zasłużonego dla Rozwoju Województwa Katowickiego oraz Złotą Odznaką PTG. Ponadto był trzykrotnie wyróżniony Nagrodą Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministra Edukacji Narodowej, Nagrodą im. W. Goetla, Nagrodą Sekretarza Naukowego PAN oraz wielokrotnie nagrodami rektorskimi.

Zmarł 5 IX 2002 r. i został pochowany na cmentarzu przy Alei Mireckiego w Sosnowcu.

Źródło:

Jackowski A., Krzemień K., Sołjan I. (red.), 2018, *Geografowie polscy. Słownik biograficzny*, t. 1-3, IGIGP UJ

Piśmiennictwo:

Dziadek S., Tkocz M., 1998, Geografia przemysłu w ośrodku katowickim, [w:] Misztal S., Ziolo Z. (red.), *Dorobek polskiej geografii przemysłu w badaniach ośrodków akademickich*, Wyd. Krakowskiego Oddziału PAN Warszawa, 163-177.

Michałowska M., 2003, Prof. dr hab. Stanisław Dziadek, *Prace Komisji Geografii Komunikacji PTG*, 9, 7-15.

Tkocz M., 2003, Stanisław Dziadek (1935-2002), *Czasopismo Geograficzne*, 74, 3, 281-283.

Dziadek Stanisław, [w:] *Współcześni uczeni polscy. Słownik biograficzny*, 1, A-G, 355.

Szrymer J.H. (red.), 1992, Informator geografii polskiej, *Dokumentacja Geograficzna*, suplement, 18, 99.